L. A. GEELHOED
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. szeptember 28. [1]

I – Bevezetés

1. A német *Bundeserziehungsgeldgesetz* (A gyermeknevelési támogatásról szóló szövetségi törvény, a továbbiakban: BErzGG) értelmében a gyermeknevelési támogatás nyújtásának többek között az a feltétele, hogy a kedvezményezett németországi lakóhellyel rendelkezzék. Ugyanakkor ez a szociális ellátás biztosított a határ menti ingázók számára is, amennyiben a csekély mértéket meghaladó mértékben vannak foglalkoztatva Németországban. A jelen ügy által felvetett és a *Bundessozialgericht* által előterjesztett legfőbb kérdés az, hogy a csekély mértékű foglalkoztatást meghaladó foglalkoztatás követelménye, amint azt a nemzeti jog pontosabban meghatározza, összeegyeztethető-e az 1612/68 [2] rendelet 7. cikkének (2) pontjával, amely a foglalkoztatás szerinti tagállamban a hazai munkavállalókkal egyenlő bánásmódot biztosít a migráns munkavállalók számára a szociális kedvezmények tekintetében. [3]

2. Ezen üggyel párhuzamosan a *Bundessozialgericht* ugyanezen, lakóhelyhez kapcsolódó követelmény tárgyában előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesztett a Bíróság elé egy olyan német köztisztviselő osztrák házastársa ügyében is, aki, miután lakóhelyét Ausztriába tette át, továbbra is németországi munkáltatójánál dolgozott (C-212/05. sz. Hartmann-ügy). Minthogy az arra az ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítványomban [4] foglalt okfejtések érintik a jelen ügy által felvetett kérdéseket, arra szorítkozom csupán, hogy a korábbi indítvány vonatkozó szakaszaira hivatkozzam, elkerülve ezáltal a felesleges ismétléseket.

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – A munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1612/68 rendelet); magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.

3 – A Bizottság az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást is indított a Németországi Szövetségi Köztársaság ellen a nemzeti jog ugyanezen rendelkezéseinek vonatkozásában. Lásd a C-307/06. sz., Bizottság kontra Németország ügyet.

4 – Szintén a mai napon kerül ismertetésre.

II – A vonatkozó rendelkezések

A – *A közösségi jog*

3. Az 1612/68/EGK rendelet 7. cikkének (1) és (2) második bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Valamely tagállamnak egy másik tagállam területén foglalkoztatott állampolgárát a foglalkoztatási- és munkafeltételek tekintetében nem kezelhetik állampolgársága miatt a hazai állampolgároktól eltérő módon, különösen ami a javadalmazást, a munkaviszony megszüntetését és munkanélkülivé válás esetén az újraelhelyezést vagy újrafoglalkoztatást illeti.

(2) A hazai munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élvez."

B – *A nemzeti szabályozás*

4. A BErzGG 1994. január 31-i változata [5] 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az a személy, aki (1) németországi lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, (2) közös háztartásban él olyan gyermekkel, aki felett szülői felügyeleti jogot gyakorol, (3) a gyermeket maga gondozza és neveli, és (4) kereső tevékenységet nem, vagy nem teljes munkaidőben folytat, gyermeknevelési támogatásra jogosult.

5. A BErzGG 1. §-ának (4) bekezdése jogosultságot biztosít az uniós állampolgárok és a Németországgal közvetlenül szomszédos országok határ menti ingázói számára e támogatásra, amennyiben a csekély mértéknél nagyobb mértékben vannak foglalkoztatva Németországban.

6. A *Sozialgesetzbuch* (Szociális törvénykönyv, a továbbiakban: SGB) tényállás megvalósulásának idején hatályos, 1994. június 13-i változata [6] IV. könyve 8.§-ának (1) bekezdése 1. pontjának értelmében a foglalkoztatás akkor tekinthető csekély mértékűnek, ha a tevékenységet a munkavállaló rendszeresen heti 15 órát meg nem haladó időtartamban végzi, és a rendszeres havi jövedelme nem haladja meg az SGB IV. könyvének 18. §-a által meghatározott havi összeg egy hetedét. Ez az összeg 1997-ben 610 DEM, 1998-ban pedig 620 DEM volt.

7. Az SGB III. könyve 27. §-ának (2) bekezdése értelmében a csekély mértékben foglal-

5 – BGBl I, 180. o.

6 – BGBl I, 1229. o.

koztatott személyek nincsenek kötelezően biztosítva a munkanélküliség ellen.

III – A tényállás és az eljárás

8. W. Geven holland állampolgár. Amikor fia 1997. december 18-án megszületett, Hollandiában lakott német férjével, aki ugyancsak Hollandiában dolgozott. A fia születését megelőző, az anyaság védelmét biztosító időszak kezdetéig W. Geven számos alkalmazotti állást betöltött Hollandiában és Németországban. Az anyaság védelmét biztosító időszakot követően kizárólag Németországban állt foglalkoztatásban. Heti munkaideje a gyermek első életévében 3 és 14 óra között mozgott, heti keresete pedig 40-től 168,87 DEM-ig terjedt.

9. A Land Nordrhein-Westfalen [Észak-Rajna Vesztfália tartomány] a gyermek első életévére vonatkozólag azzal az indokkal utasította el a felperes gyermeknevelési támogatás iránti kérelmét, hogy az anyának a Németországi Szövetségi Köztársaság területén sem lakóhelye, sem szokásos tartózkodási helye nincs, valamint legalább 15 órás munkaviszonyban sem áll. Mint csekély mértékben foglalkoztatott személy, az 1408/71/EGK tanácsi rendelet [7] értelmében sem volt munkavállalónak tekinthető.

10. W. Geven sikertelenül támadta meg ezt a határozatot először a *Sozialgericht Münster* (Szociális Bíróság, Münster), majd a *Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen* (Észak-Rajna Westfáliai Fellebbviteli Szociális Bíróság) előtt. Ezt követően fellebbezést nyújtott be a *Bundessozialgerichthez*, amely úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az EK 234. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bíróság elé.

11. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben a *Bundessozialgericht* először is megállapította, hogy W. Geven az 1408/71 rendelet értelmében nem jogosult gyermeknevelési támogatásra. Mint csekély mértékben foglalkoztatott személy, nincs kötelezően biztosítva a munkanélküliség kockázata ellen, ennélfogva nem tekinthető „munkavállalónak" a rendelet 1. cikke (a) pontja (ii) alpontjának értelmében, összefüggésben a rendelet I. melléklete I. pontjának [8] C szakszával. A nemzeti bíróság ezt követően

7 – Az 1408/71/EGK rendelet, valamint az 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 574/72/EGK rendelet módosításáról és naprakésszé tételéről szóló, 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (HL L 28., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o., a továbbiakban: 1408/71 rendelet).

8 – E rendelkezés az 1408/71 rendelet III. címének családi ellátások tekintetében történő alkalmazása céljából azokra a személyekre korlátozza az „alkalmazott" fogalmának terjedelmét, akik kötelezően biztosítottak a munkanélküliség ellen, és akik, e biztosítás eredményeként pénzbeli ellátásban részesülnek betegségbiztosítás vagy ahhoz hasonló ellátás címén.

azt vizsgálta, hogy a felperes igényét alapozhatja-e az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére. A felperes munkavállalói jogállásával kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy tényleges munkaviszonyban állt a tényállás megvalósulása idején, tekintettel foglalkoztatásának hosszú távú jellegére. A nemzeti bíróság felteszi ugyanakkor a kérdést, hogy egy határ menti ingázó, aki hollandiai lakóhelyéről folytat kereső tevékenységet Németországban, korlátozás nélkül hivatkozhat-e az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére a német gyermeknevelési támogatással kapcsolatban. Feltételezve, hogy W. Geven ténylegesen hivatkozhat az e rendelkezés által nyújtott védelemre, a bíróság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a határ menti ingázókat érintő egyenlőtlen bánásmód, amely abból a követelményből ered, hogy az adott személynek a csekély mértéket meghaladó mértékben kell munkát végeznie, objektíve igazolható-e. Ezen megfontolások fényében a Bundessozialgericht úgy határozott, hogy az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Következik-e a közösségi jogból (különösen a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló 1612/68/EGK tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdéséből), hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság egy másik tagállam állampolgárát, aki abban a tagállamban lakik, és Németországban csekély mértékben (heti 3 és 14 óra között) foglalkoztatott, nem zárhatja ki a német gyermeknevelési támogatásból amiatt, hogy az illető személy Németországban sem lakóhellyel, sem tartózkodási hellyel nem rendelkezik?"

12. W. Geven, a német kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, továbbá a Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be.

IV – Az észrevételek összegzése

13. Először is meg kell állapítani, hogy valamennyi írásbeli észrevételt benyújtó fél egyetért a *Bundessozialgericht* megállapításával, miszerint W. Geven az 1408/71 rendelet alapján nem jogosult gyermeknevelési támogatásra Németországban. A rendelet I. melléklete I. pontjának C szakaszából, valamint abból a tényből, hogy az SGB III. könyve 27. §-ának (2) bekezdése értelmében a csekély mértékben foglalkoztatott személyek nincsenek biztosítva a munkanélküliség kockázata ellen, az következik, hogy W. Geven nem tartozik az 1408/71 rendelet személyi hatálya alá.

14. W. Geven ennélfogva az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére, illetve az EK 39. cikkre hivatkozik annak alátámasztásaként, hogy jogosult az egyenlő bánásmódra olyan szociális kedvezmények vonatkozásában, mint amilyen a gyermeknevelési támogatás. W. Geven azt állítja, hogy mivel a munkaviszonyának keretén belül végzett munkát nem lehet másodlagosnak vagy járulékos jellegűnek tekinteni, őt a közösségi

jog e rendelkezéseinek alkalmazásában munkavállalónak kell tekinteni. A BErzGG 1. §-a (1) bekezdésének 1) albekezdésében foglalt, lakóhelyre vonatkozó követelmény közvetve hátrányos megkülönböztetést valósít meg a határ menti ingázókkal szemben. Ezenkívül a Németországban élő, csekély mértékben foglalkoztatott személyek részesülnek ebben az ellátásban, míg a határ menti ingázóknak bizonyítaniuk kell, hogy tevékenységük mértéke meghaladja a csekély mértékű foglalkoztatás küszöbét. Annak előírása, hogy a kedvezményezettek szoros kapcsolatban álljanak a német munkaerőpiaccal, ellentétben áll azon céllal, amelynek érdekében a gyermeknevelési támogatást nyújtják, nevezetesen azzal, hogy bizonyos időre lehetővé tegyék a kereső tevékenység felfüggesztését.

15. A német kormány azt állítja, hogy az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése értelmében, összefüggésben az EK 39. cikkel, nem kötelező a gyermeknevelési támogatás olyan személyek részére történő biztosítása, akiket csupán csekély mértékben foglalkoztatnak Németországban, és lakóhelyük valamely másik tagállamban van. A német kormány rámutat, hogy mivel az 1408/71 rendelet kimerítően szabályozza azon eseteket, amelyekben a gyermeknevelési támogatás kivihető, és ilyen kivitelről a csekély mértékben foglalkoztatott személyek vonatkozásában nem rendelkezik, az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem értelmezhető olyan módon, ami ennek az eredménynek ellentmondana. A német kormány e tekintetben az 1612/68 rendelet [9] 42. cikkének (2) bekezdésére hivatkozik.

9 – „Ez a rendelet nem érinti a Szerződés 51. cikke értelmében tett intézkedéseket."

16. A német kormány kétli, hogy az 1612/68 rendelet alkalmazható W. Geven esetében, tekintettel szakmai tevékenységeinek másodlagos és járulékos jellegére. Mivel nincs pontosan meghatározva, mikor kell egy adott tevékenységet másodlagosnak és járulékos jellegűnek tekinteni, a német kormány úgy véli, hogy az előterjesztő bíróság e tekintetben kifejtett álláspontját nem lehet meggyőző erejűnek tekinteni. A német kormány elismeri, hogy a BErzGG-ben foglalt, lakóhellyel kapcsolatos követelmény közvetetten hátrányos megkülönböztetést valósíthat meg, ám úgy véli, hogy ezt igazolja a kedvezményezett és a német társadalom közötti tényleges kapcsolat biztosításának célja. Ellentétben a kereső tevékenységhez kapcsolódó ellátásokkal, a lakóhelyhez kötődő támogatások a társadalmi szolidaritás gondolatán alapulnak. Ha egy, W. Geven helyzetében lévő határ menti ingázó számára gyermeknevelési támogatást nyújtanának Németországban, akkor – az 1408/71 rendelet rendelkezései ellenére – igazságtalanul részesülhetne a lakóhelyhez kötődő szociális kedvezményekben mindkét országban, és azokat egymással kombinálhatná.

17. Az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, a Bíróságnak óvatosnak kellene lennie annak megengedésében, hogy az 1612/68 rendeletet arra használják fel, hogy az 1408/71 rendeletet félretegyék olyan szociális kedvezménynek egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező határ menti ingázó részére történő kivitele érdekében, amely kedvezmény célja a fogadó állam területén élő hazai és migráns munkavállalók ellátása. W. Geven az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére kíván támaszkodni, pontosan azért, mert az ő helyzetében lévő személyeket a közös-

ségi jogalkotó az 1408/71 rendelet alapján kifejezetten kizárta az ezen ellátásra jogosultak köréből.

18. Az Egyesült Királyság Kormánya megjegyzi, hogy az 1612/68 rendelet 7. cikke rendes körülmények között nem számol a szociális kedvezmények kivitelével. Elsődleges célja sokkal inkább az, hogy támogatást nyújtson a migráns munkavállaló és családja számára a fogadó országban való letelepedéshez. E kormány úgy véli, nyilvánvaló, hogy a gyermeknevelési támogatás nincs kapcsolatban W. Geven munkavállalói tevékenységével, és nem magán a munkaviszonyon alapul. Az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinte elsődlegesen arra irányul, hogy a hazai és migráns munkavállalókat azonos szociális kedvezményekben részesítse a fogadó tagállam területén, nem pedig arra, hogy kényszerítse a tagállamokat, hogy objektíve igazolják, miért nem biztosítják e szociális kedvezményeket olyan személyek számára, akik valamely másik tagállam területén rendelkeznek lakóhellyel. Az Egyesült Királyság Kormánya egyetért az előterjesztő bírósággal abban, hogy az, hogy a 1612/68 rendelet nem tartalmaz koordináló rendelkezéseket, alátámasztja ugyanezen rendelet 7. cikke (2) bekezdésének korlátozott alkalmazását a szociális kedvezmények kivitelének tekintetében, különösen a határ menti ingázók esetében, akik főszabályként azonos szociális kedvezményekre jogosultak a lakóhelyük szerinti tagállamban.

19. A Bizottság álláspontja szerint az, hogy valamely személy nem tartozik az 1408/71 rendelet személyi hatálya alá, nem jelenti azt, hogy esetében az 1612/68 rendelet nem alkalmazható. A Bizottság úgy véli, hogy az 1612/68 rendelet 42. cikkének (2) bekezdéséből nem lehet arra következtetni, hogy e rendelet nem alkalmazható az 1408/71 rendelet által szabályozott ellátásokra. A Bizottság ezt követően rámutat arra, hogy a munkavállaló fogalma közösségi jelentéssel bír, és amennyiben egy személy megfelel a Bíróság ítélkezési gyakorlata által felállított követelményeknek (pl. (1) szolgáltatás nyújtása egy másik személy számára és annak utasításai szerint; (2) bizonyos ideig; (3) díjazás fejében), [10] az egyetlen körülmény, amely megfoszthatja őt e jogállásától, hogy a szóban forgó tevékenység tisztán másodlagos vagy járulékos jellegű. A német kormány nem nyújtott magyarázatot arra, hogy a csekély mértékű foglalkoztatás miért tekintendő másodlagosnak vagy járulékos jellegűnek.

20. A Bizottság emlékeztet rá: a Bíróság a korábbiakban már kimondta, hogy a tagállamok a 7. cikk (2) bekezdésében foglalt szociális kedvezmény nyújtását nem köthetik azon feltételhez, hogy a kedvezményezettek az adott tagállam területén rendelkezzenek lakóhellyel. [11] A Bizottság úgy véli, nemcsak az olyan kedvezmények minősülnek szociális kedvezményeknek, amelyek munkaszerződéshez kapcsolódnak, hanem azok is, amelyekben a tagállamok állampolgárai akár

10 – Lásd a Bíróság 66/85. sz. Lawrie-Blum-ügyben 1986. július 3-án hozott ítéletének [EBHT 1986., 2121. o.] 17. pontját, a C-337/97. sz. Meeusen-ügyben 1999. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., 3289. o.] 13. pontját, valamint a C-413/01. sz. Ninni-Orasche-ügyben 2003. november 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-13187. o.] 24. pontját.

11 – Lásd a fenti lábjegyzetben hivatkozott C-337/97. sz. Meeusen-ügyben hozott ítélet 21. pontját.

objektív munkavállallói jogállásukra, akár arra tekintettel részesülnek, hogy az adott tagállam területén rendelkeznek lakóhellyel. A határ menti ingázók ugyanúgy hivatkozhatnak az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére, mint a migráns munkavállalók, akik a foglalkoztatásuk szerinti tagállamba költöztek.

V – Értékelés

A – *Bevezető megjegyzések*

21. Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a *Bundessozialgericht* által bemutatott és az írásbeli észrevételekben [12] valamennyi fél által jóváhagyott indokok alapján W. Geven nem hivatkozhat az 1408/71 rendeletre Németországban gyermeknevelési támogatás iránti kérelme alátámasztása céljából. Vitathatatlan, hogy e tagállamban családi támogatásokra való jogosultsága tekintetében nem tartozik e rendelet személyi hatálya alá. Következésképpen nem indokolt az ügynek az 1408/71 rendelet esetleges alkalmazhatósága szempontjából történő vizsgálata.

22. Ezt követően meg kell jegyezni, hogy W. Gevent az EK 39. cikk, valamint az 1612/68 rendelet alkalmazásában munkavállalónak kell tekinteni. Általánosan elfogadott, hogy „valamely személy akkor tekinthető a munkavállaló fogalma alá tartozónak, ha tényleges és valódi tevékenységet folytat, az olyan csekély mértékű tevékenységek kivételével, amelyek tisztán másodlagosnak vagy járulékos jellegűnek tekintendők. A munkaviszony legalapvetőbb jellemzője az, hogy valamely személy bizonyos ideig szolgáltatást nyújt egy másik személy számára annak utasításai szerint, és ennek fejében díjazást kap". [13] E szempontok alkalmazásával a *Bundessozialgericht* megállapította, hogy W. Geven ténylegesen valódi munkaviszonyban állt a vonatkozó időszakban, és ez főként foglalkoztatásának hosszú távú jellegéből következett.

23. Meg kell jegyezni, hogy ez a tény egy lényeges vonatkozásban megkülönbözteti W. Geven esetét G. Hartmannétól. [14] G. Hartmanntól eltérően, aki Németországban gyermeknevelési támogatás iránti igényét közvetve, házastársa határ menti ingázó jogállásából kiindulva kívánta levezetni, W. Geven igénye közvetlenül az ő közösségi munkavállalói jogállásán alapul.

24. W. Geven gyermeknevelési támogatás iránti kérelmét a Land Nordrhein-Westfalen elutasította azzal az indokkal, hogy nem németországi lakos, és nem is végez a

12 – Lásd a fenti 11. és 13. pontot.

13 – Lásd a 10. lábjegyzetben hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

14 – Lásd a fenti 2. pontot.

csekélynél nagyobb mértékben munkát e tagállam területén. Noha a *Bundessozialgericht* által feltett kérdés úgy van megfogalmazva, hogy középpontjában az áll, a Németországi Szövetségi Köztársaság számára eleve tilos-e, hogy a Németországban csekély mértékben foglalkoztatott személyek vonatkozásában lakóhelyhez kapcsolódó követelményt alkalmazzon, a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra utaló végzésében foglalt megfontolásaiból az következik, hogy kétségeket táplál magának a csekély mértékű foglalkoztatás követelményének az igazolhatóságával kapcsolatban is. Ugyanis, míg a határ menti ingázók *per definitionem* nem teljesíthetik azt a követelményt, hogy a foglalkoztatás szerinti tagállamban rendelkezzenek lakóhellyel, az alapvető kérdés az, hogy a nemzeti jogalkotó által e követelménynek egyes határ menti ingázók tekintetében történő feloldása a többi határ menti ingázó egyidejű kizárásával, vajon összeegyeztethető-e a közösségi joggal.

25. A BErzGG 1. §-ának (1) bekezdésében foglalt lakóhely követelményének a 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével való összeegyeztethetőségének kérdése mellett azt is vizsgálni kell, hogy összeegyeztethető-e a közösségi joggal, hogy a BErzGG 1. §-ának (4) bekezdése a határ menti ingázók számára azzal a feltétellel biztosítja a német gyermeknevelési támogatást, hogy Németországban a csekély mértéket meghaladó mértékben legyenek foglalkoztatva, azaz a nemzeti jog értelmében legalább heti 15 órát dolgozzanak, és legkevesebb 610 (1997-ben), illetve 620 (1998-ban) DEM-et keressenek.

B – *A lakóhely követelménye*

26. A Hartmann-ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítványomban, amelyet ezen indítvánnyal párhuzamosan fogok ismertetni, annak kérdését vizsgáltam, hogy a BErzGG 1. §-ának (1) bekezdésében foglalt, lakóhely követelménye összeegyeztethető-e az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével egy olyan ügy összefüggésében, amelyben gyermeknevelési támogatás iránti kérelmet nyújt be egy olyan német állampolgár osztrák házastársa, aki Ausztriába költözött, ám továbbra is Németországban dolgozik. E kérdéssel másodlagosan, az alábbiak megállapítását követően foglalkoztam:

– Az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése értelmében a határ menti ingázók csak annyiban jogosultak egyenlő bánásmódra a foglalkoztatás szerinti tagállamban az e tagállamban biztosított szociális kedvezmények vonatkozásában, amennyiben e kedvezmények közvetlenül és kizárólag a foglalkoztatáshoz kapcsolódnak [15]

és

– a gyermeknevelési támogatás Németországban nem kapcsolódik olyan mérték-

15 – A főtanácsnoki indítvány 55. pontjában.

ben a foglalkoztatáshoz vagy az objektív munkavállalói jogálláshoz, hogy ezáltal olyan szociális kedvezménynek lehetne tekinteni, amely vonatkozásában a határ menti ingázók az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése értelmében hivatkozhatnak az egyenlő bánásmódra. [16]

27. A Hartmann-ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítványomban foglalt két megállapítás alapján úgy tűnhet, W. Geven nem hivatkozhat az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére a gyermeknevelési támogatási kérelme alátámasztásául Németországban, mivel a fenti rendelkezés oltalma a határ menti ingázók tekintetében nem terjed ki e szociális kedvezményre.

28. Ugyanakkor, feltételezve, hogy az 1612/68 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének tárgyi hatálya kiterjedtebbnek tekinthető, és hogy e rendelkezés alkalmazható a G. Hartmann és W. Geven helyzetében lévő határ menti ingázókra, a Hartmann-ügyben tett indítványomban azt is megvizsgáltam, hogy a lakóhelyhez kapcsolódó követelmény, amely jogosultságot keletkeztet a gyermeknevelési támogatásra Németországban, objektíve igazolható-e azon tény fényében, hogy e követelmény közvetett módon vitathatatlanul hátrányos megkülönböztetést valósít meg a németországi lakóhellyel nem rendelkező munkavállalókkal szemben.

29. Követve a *Bundessozialgericht* jellemzését, amely szerint a gyermeknevelési támogatások a családpolitikának a németországi születésszám növelését célzó eszközei, úgy vélem, hogy ez jogos politikai cél, és természeténél fogva egy ilyen politikának biztosítania kell, hogy az érintett intézkedések a tagállam területén lakóhellyel rendelkező személyeket célozzák meg. Abszurd lenne az a feltételezés, hogy a tagállamoknak bármiféle módon hozzá kellene járulniuk más tagállamok demográfiai fejlődéséhez családpolitikai eszközeik olyan személyekre történő kiterjesztésével, akik nem a területükön laknak. Ennélfogva azt a következtetést vontam le, hogy a lakóhely követelménye megfelelő annak biztosítására, hogy a gyermeknevelési támogatásban olyan személyek részesüljenek, akik a tagállam népességéhez tartoznak, amely természetesen nemcsak a német állampolgárokat foglalja magában, hanem valamennyi, Németországban jogszerűen lakóhellyel rendelkező személyt, függetlenül azok állampolgárságától. [17]

30. Ehhez még hozzátenném, hogy noha a Bíróság megállapította, hogy az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése olyan szociális kedvezményekre alkalmazható lehet, amelyek ugyanakkor az 1408/71 rendelet különleges hatálya alá is tartoznak, [18] ez nem jelenti azt, hogy az előbbi rendelkezést úgy lehetne értelmezni, hogy az lehetővé tenné az utóbbi által megelőzni kívánt hatásokat. Pontosan ez tűnhet az 1612/68 rendelet 42. cikke (2) bekezdése céljának,

16 – A főtanácsnoki indítvány 60. pontjában.

17 – A főtanácsnoki indítvány 69. pontjában.

18 – Lásd a Bíróság C-111/91. sz., Bizottság kontra Luxembourg ügyben 1993 március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-817. o.] 21. pontját.

amelynek megfelelően e rendelet nem érinti az EK 42. cikk értelmében tett intézkedéseket, így például az 1408/71 rendeletet. Következésképpen e rendelkezés hierarchiát állít fel a két rendelet között, amelyben az 1408/71 rendelet – mint speciálisabb rendelet – elsőbbséget élvez az 1612/68 rendelet 7. cikke (2) cikkében foglaltakhoz képest az olyan ügyekben, amelyekben mindkét rendelkezés alkalmazása ellentétes eredményre vezetne.

31. Az 1612/68 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése tehát nem zárja ki eleve, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a gyermeknevelési támogatásra való jogosultságot attól tegye függővé, hogy a kedvezményezett lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye e tagállamban legyen. Ezen indokkal tehát igazolható volt, hogy W. Geven gyermeknevelési támogatás iránti kérelmét elutasították.

32. Ugyanakkor a német szabályozás a gyermeknevelési támogatást elérhetővé tette a – nem németországi lakos – határ menti ingázók számára is, amennyiben a csekélynél nagyobb mértékben foglalkoztatottak Németországban, amint azt a nemzeti törvény meghatározza. Mivel a csekély mértékű foglalkoztatottság szabálya kizárja, hogy e kedvezményben részesüljenek az olyan határ menti ingázók, akik nem e küszöb feletti mértékben végeznek tevékenységet, ezt követően meg kell vizsgálni – és ez az a kérdés, amely jelen ügyben különleges – hogy ez a feltétel összeegyeztethető-e a közösségi joggal.

C – *A csekély mértékű foglalkoztatottság szabálya*

33. Amint a német kormány megjegyezte írásbeli észrevételeiben, míg a tagállami lakóhellyel nem rendelkezők gyermeknevelési támogatásból való teljes kizárása igazolható lett volna a közösségi jog értelmében, e jogosultság bizonyos feltételekhez kötött, határ menti ingázókra történő kiterjesztése már a német törvényhozás jó szándékán múlott. Ebből következik, hogy a jogalkotónak jogában állt a németországi foglalkoztatottság mértékével kapcsolatos feltétel előírása a nemzeti munkaerőpiaccal való kapcsolat biztosítása végett.

34. Vitatható, hogy ez következtetés helyes-e. Amikor egy tagállam diszkrecionális jogkörével élve bizonyos jogokat nyújt vagy bizonyos ellátásokat tesz elérhetővé állampolgárai számára, amelyek az EK-Szerződés tárgyi hatálya alá tartoznak, szem előtt kell tartania az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmát, amint azt az EK 12. cikk előírja és munkavállalók vonatkozásában az EK 39. cikk kifejezi.

35. E tekintetben párhuzamot vélek felfedezni a Bíróság Trojani-ügyben [19] hozott ítéletével. Abban az ügyben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy amennyiben megállapítható, hogy egy közösségi polgár, akinek elégséges

19 – Lásd a Bíróság C-456/02. sz., Trojani-ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítéletét [EBHT 2004., I-7573. o.].

forrás hiányában az alkalmazandó közösségi rendelkezések nem biztosítanak tartózkodási jogot, ugyanakkor az adott tagállamban a nemzeti jog értelmében jogszerűen tartózkodó személynek tekintendő, hivatkozhat az EK 12. cikkre annak céljából, hogy szociális segély tekintetében az adott tagállam állampolgáraival azonos elbírálás alá essék. [20] Más szóval: amennyiben egy személy jogi helyzetét a nemzeti jog az adott tagállam állampolgáraival azonosnak ismeri el, ezzel e személynek joga nyílik az egyenlő bánásmódra a Szerződés hatálya alá tartozó területek vonatkozásában.

36. Jelen ügyben megállapítást nyert, amint azt a fenti 22. pontban láttuk, hogy W. Geven közösségi munkavállaló jogállással rendelkezik. Annak ellenére, hogy foglalkoztatása a vonatkozó német szabályozás értelmében csekély mértékűnek tekintendő, a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezek nem kellően másodlagosak vagy járulékos jellegűek ahhoz, hogy W. Geven kizárható legyen a közösségi munkavállaló fogalma alól. E tekintetben azt is ki kell emelni, hogy a „munkavállaló" fogalma nem határozható meg vagy korlátozható a nemzeti jogra történő hivatkozással, hiszen ez azt eredményezné, hogy a közösségi munkavállalóknak nyújtott jogok terjedelmét a tagállamok egyoldalúan módosíthatnák, a közösségi intézmények bármiféle ellenőrzése nélkül. [21] Pontosabban a tagállamok e fogalom köréből nem zárhatják ki azokat a személyeket, akik csupán a minimális megélhetési szint alatti jövedelmet kapnak, főként ha e személy kiegészítheti e jövedelmet egyéb eszközökkel, beleértve a család másik tagja által megszerzett jövedelmet is. [22] A csekély mértékű foglalkoztatás szempontja, amint azt a SGB IV. könyve 8. §-a (1) bekezdésének (1) első albekezése meghatározza, nem foszthatja meg W. Gevent azon jogaitól, amelyeket közösségi munkavállalóként élvez.

37. A csekély mértékű foglalkoztatás szabálya kizárólag a határ menti ingázók esetében alkalmazandó, és azért került bevezetésre, hogy a gyermeknevelési támogatás jogosultjainak körét olyan személyekre is kiterjesszék, akik nem rendelkeznek németországi lakóhellyel, ám gazdaságilag kellően jelentős mértékben aktívak.

38. A német jogalkotás nagyvonalú célja ellenére is nyilvánvaló, hogy a csekély mértékű foglalkoztatás szabálya a gyermeknevelési támogatás elbírálásának tekintetében különbséget tesz a munkavállalók különböző kategóriái között. Különbséget tesz a Németországban dolgozó határ menti ingázók két kategóriája között (azok, akik a csekély mértékű foglalkozatás küszöbe alatti, illetve feletti mértékben aktívak), noha a gyermeknevelési támogatás születésszámot serkentő célját tekintve e határ menti ingázók helyzete azonos: e cél megvalósításához nem járulnak hozzá. E követelmény ugyancsak különbséget tesz a csekély mértékű

20 – Lásd az ítélet 37–46. pontját.

21 – Lásd a Bíróság 53/81. sz. Levin-ügyben 1992. március 23-án hozott ítéletének [EBHT 1982., 1035. o.] 11. pontját és a 139/85. sz., Kempf-ügyben 1986 június 3-án hozott ítéletének [EBHT 1986., 1741. o.] 15. pontját.

22 – Lásd az előző lábjegyzetben hivatkozott 139/85. sz. Kempf-ügyben hozott ítélet 14. pontját.

foglalkoztatás küszöbe alatt munkát végző határ menti ingázók és az ugyancsak csekély mértékű foglalkoztatás küszöbe alatt munkát végző, németországi lakóhellyel rendelkező személyek között, mivel ez utóbbiak jogosultak a gyermeknevelési támogatásra. Végezetül pedig különbséget tesz a Németországban csekély mértékű foglalkoztatottság küszöbe alatti határ menti ingázók, valamint a szomszédos tagállamban dolgozó határ menti ingázók között, akik, annak ellenére, hogy nem rendelkeznek munkaviszonnyal Németországban, és függetlenül e munka természetétől, jogosultak a gyermeknevelési támogatásra, mivel rendelkeznek németországi lakóhellyel.

39. Mivel a Németországban dolgozó határ menti ingázók általában azon tagállam állampolgárai, amelyben élnek, a csekély mértékű foglalkoztatás követelményéből fakadó, az egyazon német munkaerőpiacon tevékenykedő aktív munkavállalókat érintő eltérő bánásmód állampolgárságon alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg. Amennyiben a követelmény objektíve nem igazolható, és nem tekinthető arányosnak az általa elérni kívánt céllal, ellentétes az EK 39. cikkel.

40. A fenti 29. pontban, amely szintén hivatkozik a Hartmann-ügyben tett indítványom vonatkozó szakaszaira, már jeleztem, hogy a gyermeknevelési támogatás hosszú távú demográfiai célokat követ azzal, hogy a munkából kimaradó személyeket jutalmazza, vagy nem kényszeríti őket munkába állásra, hogy ezáltal elláthassák gyermekeiket gyermekkoruk kezdeti időszakában. Célja tehát, hogy serkentse a születéseket Németországban. E cél fényében teljességgel érthető, hogy a BErzGG 1. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek nem kapcsolódnak a foglalkoztatáshoz. Osztom a *Bundessozialgericht* azon megállapítását, miszerint a csekély mértéket meghaladó foglalkoztatás követelménye Németországban természeténél fogva meglehetősen illogikus a gyermeknevelési támogatás szempontjából, főként mert e támogatás egyik legfőbb célja az, hogy lehetőséget teremtsen arra, hogy a szülő ne kényszerüljön keresőtevékenység folytatására, és nyilvánvaló ellentmondáshoz vezet, hogy egyszerre zárja ki a teljes munkaidőben foglalkoztatott személyeket, valamint kívánja meg a határ menti ingázóktól, hogy a csekély mértéket meghaladó mértékben legyenek foglalkoztatottak.

41. Következésképpen úgy vélem, a csekély mértékű foglalkoztatás követelménye nincs kihatással a gyermeknevelési támogatás biztosításának céljaira, és nem megfelelő mint feltétel. Mivel nem tekinthető igazolhatónak, sérti az EK 39. cikkben foglalt, a munkavállalók közötti hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét.

VI – Végkövetkeztetések

42. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javasolom, hogy a *Bundessozialgericht* által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a Bíróság a következő válaszokat adja:

– A munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem tiltja, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság valamely másik tagállam állampolgárát, aki abban a tagállamban lakik, kizárja a német gyermeknevelési támogatásból amiatt, hogy az illető személy Németországban sem lakóhellyel, sem tartózkodási hellyel nem rendelkezik.

– Az EK 39. cikk tiltja, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság valamely másik tagállam állampolgárát, aki abban a tagállamban lakik, és Németországban heti 3 és 14 óra közötti időtartamban végez munkát, kizárja a német gyermeknevelési támogatásból amiatt, hogy az illető személy Németországban csekély mértékben foglalkoztatott, ami a nemzeti jogszabály meghatározása szerint rendszeresen heti 15 órát meg nem haladó kereső tevékenységet jelent.